

Forslag, der ligger i Landstinget, bliver vedtaget i den Skikkelse, hvori det blev sendt op fra dette høje Ting, vil det jo være en medvirkende Aarsag til at fremme Boligbyggeriet i den Tid, der kommer. Jeg kunde for mit Vedkommende godt have ønsket andre Former end dem, som vi har haft i de to sidste Aar; jeg nævnte det ogsaa, da vi i sin Tid behandlede i Indenrigsministeriet det Forslag, der blev til Loven af 1922, og jeg har gentaget det senere, Ønsket om at faa en anden og en lettere Form for Finansieringen. og Hr. Godsinspektør Berthelsen har fremsat et helt nyt Forslag om en anden Form for Finansieringen. Men jeg maa indrømme, at naar vi nu staar overfor en Afvikling, og de økonomiske Forhold endnu ikke er helt klare, vil det være meningsløst paa dette Tidspunkt at kaste sig ind i en stor Debat om Formen for Finansieringen, det er et Spørgsmaal, som skal tages op senere, hvis det viser sig nødvendigt, at det offentlige under en eller anden Form yder Støtte til dem, der skal bygge Boliger. I Øjeblikket gælder det om at faa afviklet det, vi har haft siden 1922.

Det ærede Medlem Hr. Elgaard sagde, at naar vi fik Loven af 1922, var der to Grunde, der gjorde dette ønskeligt og nødvendigt, og disse to Grunde var, at der var Boligmangel i Danmark, og at der var en meget stor Arbejdsløshed. Det forekommer mig, at disse to Grunde er ogsaa til Stede nu og i næsten ikke ringere Omfang end i 1922. Og naar det ærede Medlem mente, at vi var naaet til et Tidspunkt, hvor vi kunde høre op med Statsstøtte fra det offentlige til Boligbyggeriet, fordi Kronestigningen maatte bevirke, at det private Initiativ igen traadte ind for at finansiere Boligbyggeriet, maa jeg sige, at jeg er fuldstændig uenig med det ærede Medlem og kan i det store og hele tiltræde de Betragtninger, som blev gjort gældende af det ærede Medlem Hr. Pitzner.

Det er en Misforstaaelse, naar det ærede Medlem Hr. Elgaard tror, at den private Kapital vil melde sig til Tjeneste til Boligbyggeriets Fremme, medens det paa den anden Side er rigtigt, hvad den højtærede Indenrigsminister siger, at Risikoen for Staten ved Boligbyggeri i Fremtiden ikke er stor. Forholdet er jo dette, at før den private Kapital gaar ind paa at lade sig anbringe i Byggeforetagender, vil denne Kapital have en ikke ringe Rente paa Grund af den Risiko, der nu altid er ved at lave Forretning. Kommunerne derimod og Staten er stillet paa en anden Maade, idet det ikke for dem er om at gøre at faa en stor Rente;

de ønsker kun at faa en passende Rente af deres Kapital, der bliver anbragt, og at være fri for at lide nogen Risiko ved Afskrivningen — og den højtærede Indenrigsminister har Ret i, hvad han sagde i sin Fremsettelses-tale, at Risikoen nu er gennem Udviklingen indskrænket til et Minimum, sammenlignet med, hvad den var ved det Boligbyggeri, der er sket efter Loven af 1922 og i den Periode, der er gaaet.

De, der staar og mangler Huse og skal have egne Hjem, vil ogsaa mangle Kapital, og det vil være umuligt for dem at faa denne Kapital bragt til Veje ved at henvende sig til Banker eller Sparekasser. Jeg ser derfor ikke, at der er andre Muligheder, end at vi fortsat maa yde en vis Støtte for at faa Boligbyggeriet fortsat.

Og hvis det standser, hvad sker der saa? Saa sker der dette, at Bolignoden forværres. Og selv om det ærede Medlem Hr. Elgaard har Ret i, at der omkring i København staar enkelte større Lejligheder ledige, som er bygget saa dyrt, at de, der er ude paa Jagt efter en Bolig, ikke kan betale Indskuddene og den Leje, som det koster at bebo disse store Lejligheder, saa omstøder dette ikke den Kendsgerning, at der rundt omkring i København lever Mennesker i Lejligheder af en saadan Beskaffenhed, at det i allerhøjeste Grad var samfundsmæssigt, om de hurtigst muligt kunde faa dem ombyttet med andre Lejligheder, og det omstøder heller ikke den Kendsgerning, at der i en Mængde smaa Lejligheder i København bor alt for mange Mennesker, saa der er en Sammenstuvning uden Lige.

Det er en af de Ting, der vil ske. Og saa endnu blot dette, at standser Boligbyggeriet, saa vil Arbejdsløsheden forværres i høj Grad. Her er det ikke alene blandt de Arbejderklasser, som det ærede Medlem Hr. Elgaard spurgte efter, Bygningshaandværkerne, men mange andre Steder, der vil komme Standsning; der er nemlig store Industrier bag ved Boligbyggeriet, ved hvis Standsning der vil blive forøget Arbejdsløshed i en ganske betydelig Grad.

Der er en Ting, jeg finder, der var god Grund til at overveje i det kommende Udvalg; nemlig dette, om der ikke er særlige Forhold, der fordyrer Byggeriet i ganske utilbørlig Grad. Jeg tænker her paa, om der ikke indenfor enkelte Industrivirksomheder findes Prisaftaler, som gør, at Prisaftaldet ikke kommer i det Omfang, Kronens Stigning egentlig betinger. Det har været sagt, at f. Eks. saadan noget som Cement, Mursten og Kalk ikke er faldet i den Grad, det burde under Hensyn til Kronestigningen.